

Uforglemmelige møter...



«Det var nå fælt å skulle bry doktor'n så seint». Det var det første han klarte å si, der han satt og nær sagt dinglet med bena over gravkanten han nettopp var blitt hentet opp fra. Lungeødem og KOLS hadde kappes om å få sende Sigurd over til den andre siden. Turnuskandidaten hadde imidlertid snytt fergemannen for en passasjer denne natten. Det var første gang jeg følte jeg hadde reddet liv. Men størst inntrykk gjorde åpningsreplikken hans.

«Nå kommer det igjen, smertene, de grusomme smertene, jeg holder ikke ut... Nei der ga det seg visst...» Usynkron peristaltikk er no' dritt – spesielt om natten, og især klokken ett. Og halv to. Og kvart over to. Og ti på tre. På tross av at n' Sigvald åpenbart var sårt lidende, brygget det opp til en alvorlig lojalitetskonflikt mot forpliktelsene gitt under ed til Hippokrates. En streng, men kjærlig oppdragelse bidro imidlertid til besinnelse – og erindring av Mors gode råd de gangene jeg selv led under takvise forverrelser: Varme omslag! Klokken fem ringte telefonen igjen, og ut fløt de uforglemmelige ord: «Jeg måtte bare takke for den gode hjelpen. Nå er det bra...»

«Det er nok 'farken, ja...» Blant de som også bidro sterkt til kollegenes ønsker om sentralisert nattlegevakt, var n' Sigleif. Med stor regularitet ringte han fra sin ensomme seng og forkynte sitt forestående hjerteinfarkt –. Han hadde hatt et «imfark» én gang for flere år siden, og visste med usvikelig sikkerhet når det var det i gang igjen. Det hjalp ikke at gjentatte utrykninger, respektfulle og ordentlige legevurderinger aldri påviste noe galt. Vikarer og turnuskandidater la ham som regel inn, og fikk tilbake blå-kopi-epikriser der bare datoen skilte. Hans høye vedstabler og aktivitetsnivå på dagtid, når solen stod høyt og blendet alensomheten, gav oss styrke og ro til «å se det an». Men det måtte jo skje en gang: En vikar la ham inn en mørk og stormfull natt, og blodprøvene viste at det hadde faktisk gått med noen hjerteceller. Legen forsøkte å mildne dommen med «det er ikke så alvorlig, faktisk bare et snev av hjerteinfarkt». Tilliten til oss lokale leger var arytmiisk nok fra før, og gikk derfra rett i stans. De nattlige telefoner fikk siden en ny dimensjon: «Nå er det nok sneven, ja...». Og til de som ikke visste bedre, og måtte spørre – responderte han med oppgitt og overbærende selvfølgelighet: «Sneven av 'farken vel...» Han døde flere år senere – av noe helt annet.

«Tvinger du en vestfjerding å flytte på østsida, kan du like gjerne ta livet t'an». Han sa så, han Sigvart, fra sin utsikts-



post til verden utenfor: en boso av en seng som hadde innen gripevidde det nødvendige til hverdags, samt sedimentære lag med innslag fra dyre-, plante- og mineralrike...! Det gikk ikke lenger. Etter flere års skrøpelig balanse på forsvarlighetens knivsegg, hadde hjemmesykepleien trått gjennom de råtne gulvbordene en gang for mye. Frisk luft fra en rekke unaturlige åpninger i det falleferdige byggverket klarte nesten å fortrenge eimen fra et innestengt liv. Vinteren nærmet seg, med kuling i kastene. Gode naboer hadde lenge og regelmessig sørget for matforsyninger, og trusler om medieomtale. Og nå var kommunelegen tilkalt «for å ordne opp». Men Sigvart hadde sin egen klare oppfatning av «verdige forhold», og var sterk i overbevisningen. Han hadde mat, vann (kaldt), en stor svart katt og passelig svekket korttidshukommelse. Og nok våpen og ammunisjon viste det seg til å kunne erklære «Plassen» som selvstendig stat, om han skulle finne på det. Men tid, gode krefter – og en liten hvit en, om forestående oppussing, førte Sigvart med verdighet østover, over brua, til en enkel, hensiktsmessig leilighet – med utsikt til Vestsida. Verdenen og verdigheten slik han kjente den, gjenskapte vi rundt den selvlagde rammesengen. Han fant roen, men bevarte lengten.

«Helt fint,» sa Sigfrid. Hun var nettopp kommet hjem fra sykehuset i rullestol. Utskrivningsklar er, som kjent, ikke det samme som ferdigbehandlet, og det var ett og annet å følge opp. Høyre benet hadde kirurgen nettopp tatt. Synet på høyre øyet hadde diabetesen tatt tidligere. Og venstre siden hadde nå liksom ikke vært helt det samme siden slaget. «Jeg har det fint...» gjentok hun, med sitt nå skjeve smil – og litt høyere – fordi legen med det litt måpende uttrykket muligens ikke hadde hørt det. «Alle er så snille. Familien, naboer og hjemmesykepleien hjelper til med det jeg ikke klarer selv. Så har jeg hjemmehjelp og får varm mat på døren. Ikke har jeg mer vondt enn jeg kan tåle, takket være medisinen dine. Jeg har all den hjelpen jeg trenger. Kan da ikke klage da...»

They don't make 'em like that any more...

Jens A. Mørch – Kommunelege I i legeme, fremdeles allmennpraktiker i sjel.

